

[Aksel Larsen.]

afstemning før folketingets afgørelse. Det ser ud til, at det var dette, der bevirkede den telegrafiske indkaldelse af det socialdemokratiske møde, som altså resulterede i et krav om en afgørende folkeafstemning.

Ja, jeg skal ikke insinuere, at det var Galups opinionsundersøgelse, der gav stødet, men den seneste gav som bekendt det resultat, at 37 pct. af de adspurgte svarede ja til fællesmarkedet, 30 pct. nej og 33 pct. ved ikke. Til de ondsindede mennesker, der har udtalt den formodning, at det socialdemokratiske krav kun er fremsat for at tage vinden ud af socialistisk folkepartis sejl, bør jeg sige, at sådan føler og opfatter vi det slet ikke. Vi har tillid til befolkningen og er derfor meget tilfreds med, at en folkeafgørelse nu er sikret, hvis der altså overhovedet kommer et sådant resultat ud af forhandlingerne, at nogen regering føler trang til i folketinget at fremsætte forslag om opgivelse af danske myndigheders bestemmelsesret over danske anliggender. En afgørelse ved folkeafstemning kunne vi ikke tænke os at anfægte.

Lad mig tilføje, at professor Max Sørensen og andre juristers konstruktioner for at bringe en folkeafstemning i overensstemmelse med grundloven er aldeles overflødige. Rent praktisk har folketinget naturligvis ret til i et lovforslag at indføre en bestemmelse om, at det kun bliver til lov, hvis et flertal af folketings vælgerne bekræfter det. Dertil kommer, at grundloven fastsætter folkets rettigheder, som folketinget ikke kan tillade sig at antaste eller reducere. Men folketinget har fuld ret til at udvide disse rettigheder, altså også at delegere sin beslutende myndighed eller en del af den ud til folketings vælgerne.

Den socialdemokratiske vedtagelse var imidlertid ikke helt klar, den sagde ikke noget om, hvordan socialdemokratiet tænkte sig folkeafstemningen arrangeret, og hvilke krav man måtte stille til dens flertal. I betragtning af sagens vigtighed måtte det jo nok forekomme rigtigst, om man krævede et flertal i overensstemmelse med det, der kræves ved grundlovsændringer, nemlig et flertal bestående af mindst 40 pct. af vælgerne. Og det mindste, man under alle omstændigheder burde forlange, var vel et flertal af de i afstemningen deltagende. Formo-

dentlig har man ikke haft lejlighed til at overveje dette problem på det socialdemokratiske hastemøde, men nu har man altså senere ladet sig manuducere af de tre regeringspartier og er endt med den opfattelse af det, som er nedlagt i den dagsorden, hr. Ivar Nørgaard kunne foreslå. Nu siger man altså, at afstemningen under alle omstændigheder skal foregå efter reglerne i grundlovens § 42:

Nu må man forstå, at vi aldeles ikke er betænkelige, heller ikke ved en sådan folkeafstemning om fællesmarkedet; vi er aldeles sikre på, at vælgerne nok skal møde mand af hus. Men på den anden side må man erindre, hvad der ligger i § 42, stk. 2, nemlig dette, at der kræves for at forkaste noget, folketinget har vedtaget, et flertal af nejstemmer, dog mindst 30 pct. af folketings vælgerne, medens der overhovedet ikke kræves ja-stemmer. Teoretisk er det tænkbart, at en lille million vælgere stemte nej og 50.000 stemte ja, og så ville det være vedtaget. Det forekommer mig ikke helt demokratisk og noget betænkeligt, at de fire gamle partier nu har fundet ud af, at det er denne bestemmelse, man skal henholde sig til. Men jeg tror ganske vist ikke, at det til sin tid vil hjælpe dem.

Det må samtidig siges, at vi jo her i folketinget kender det begreb, der hedder partidisciplin ved afstemninger, af mindre velvillige sjæle kaldet stokkemetoden. Den bør naturligvis under ingen omstændigheder og af intet parti bringes i anvendelse, når det gælder en så vigtig afgørelse som Danmarks forhold til fællesmarkedet, eller for at være højtidelig: en afgørelse om Danmarks fremtid.

Jeg siger dette, også fordi vi har oplevet, at socialdemokratiets politiske ordfører, hr. Per Hækkerup, på offentlige møder — sidst i Rønne den 16. april 1971 — på spørgsmål fra forsamlinger konkret og kategorisk erklærede, at den socialdemokratiske gruppe ikke ved en sådan afstemning vil stille sine medlemmer frit, men vil forlange, at de disciplineret retter sig efter en partibeslutning om, hvordan der skal stemmes. Jeg håber, at socialdemokratiets ordfører i debatten i dag kan afgive en utvetydig erklæring om, at når det drejer sig om suverænitetsafgivelse, vil socialdemokratiet forlange, at dets medlemmer efterlever grundlovens ord i § 56